

Gençliğin Karakter Eğitime Caminin Katkısı

Prof. Dr. Sefa SAYGILI
Kırklareli Üniversitesi Öğretim Üyesi

Mescit veya caminin ilk fonksiyonu ibadethane olmasıdır. Ancak daha başka fonksiyonlar da icra ettiğini gerek Peygamber Efendimiz (s.a.s.) gerekse dört halife döneminden biliyoruz. Cami yerine göre mabettir, okuldur, irşad yeridir, buluşma görüşme yeridir, mahkemedir, düğün yeridir, kültür meclisidir.

Bu özellikleriyle caminin gençlerin hayatında büyük yeri olabilir, olmalıdır. Çünkü gençlik, ülkenin enerjisi, gücü ve geleceği demektir. Gençler millî, manevi değer, kültür ve bilgilerle donatılmalıdır. Ancak bu şekilde içinde bulunduğumuz yüzyılın tehlikelerine karşı korunaklı hâle gelebilir.

Peygamberimiz (s.a.s.), “İnsanlar içinde yüce Allah’ın en çok sevdiği kimse, kötülükleri terk edip, iyiliklere *yönelen gençtir.*”¹ buyurmuştur. İşte bu müjdeye kavuşmak için gençleri cami ile tanıştırmak, dost olmalarını sağlamak gerekmektedir.

Gençlik Dönemi

Gençlik, ergenlik dönemi ile başlar ve yetişkinliğe adım atana kadar devam eder. Bu dönemi 12-24 yaşları arasında kalan yaş grubu olarak tanımlayabiliriz. Yine bu dönem, çocukluk ile erişkinliği bağlayan bir köprü olarak görülmelidir. Genç

1 Ebû Dâvûd, Salat, 26.

için çocukluk dönemi geride kalmıştır, fakat henüz yetişkin toplumda belli bir yer edinmiş değildir. Bu dönemde hayatına bir yön çizecek, mesleki ve ailevi roller üstlenecektir.

Bu hayatın en çalkantılı döneminde kişilik bunalımı, isyankârlık, hayatta gaye edinme, sorumluluk duygusunun gelişmesi, hayattan tatmin arama, macera ve hareket isteği gibi psikolojik özellikler ağır basacaktır. Giderek bağımsızlaşacak ve topluma karışacaktır. Evden kopacak, çevreye yönelecektir. Bu önemli dönüm noktası, ergenlik problemleri dediğimiz sıkıntıları ve birtakım riskleri beraberinde getirebilecektir.

İşte camiye giden, camiyle bütünleşen gençler bu problemleri daha kolay atlatacak, risklere düşme ihtimali daha düşük olacaktır. Şimdi gençliğin karakter eğitimine caminin yapabileceği katkılardan söz edebiliriz.

Akran ve Arkadaş İhtiyacı

Ergenlik çağına giren çocuklar, kendi çevrelerinde sayılan, sevilen insanlar olmayı çok isterler. Kendilerine devamlı olarak ilgi ve sevgi gösterilmesini arzu ederler. Bu dönemde arkadaşlık ilişkileri genç için çok önemlidir ve evinde karşılanamayan en önemli ihtiyaçlarından biridir. Sadece tatmin sağlamak için değil, aynı zamanda tecrübe kazanmak için de çocuklar arkadaşlığa muhtaçtırlar.

Gencin arkadaşlarının olması kendine güvenini artırır. Ancak konuştuğu-görüştüğü kişiler, kötü huylu ve kişilik bozukluğu olmayan, tehlikeli alışkanlıkları bulunmayan kişiler olmalıdır. İşte camiye devam eden, ibadetini yapan gençlerin birbiriyle tanışması ve arkadaşlıklar kurması, genç açısından oldukça faydalıdır. Birbirlerini hayra, ibadete, çalışmaya, çevrelerine yardımcı olmaya teşvik ederler.

Böylelikle genç sosyalleşir, topluma daha uyum sağlar. İçerik kapalı olmaktan, çekingenlikten kurtulmasına katkı verir.

Gençlik ve İdeolojik Saplantılar

Gençlik döneminde beyin hücreleri (nöronlar) arasındaki bağlantılar artık üst seviyede kurulmuştur ve buna bağlı olarak düşünme yeteneğinde önemli bir sıçrama söz konusudur. Gencin ilgi alanı genişlemiş, derinlik ve çeşitlilik kazanmıştır.

Bu yüzden gencin sosyal olaylara ilgisi artar. Politika ve ülke yönetimi konularında görüşler ileri sürer. Coşkuludur. Haksızlıklara karşı acımasız bir tutum takınır. Yaşanan gerçeklere pek aldırmadan, toplum düzeni birden değişsin, eşitsizlikler hemen ortadan kalksın ister. Bu sebeple gençler, radikal veya istismarcı bazı ideolojik grupların ağına kolayca düşebilir. Terörle, anarşiyle, kaba kuvvetle sosyal eşitsizliklerin, haksızlıkların kalkacağını zanneder. Anarşi ve terör gruplarının kolayca hedef kitlesi olur. Dağa çıkartılır, hücrelere sokulur. Karn tokluğuna bazı art niyetli odakların aleti durumuna düşebilir ve sömürülür.

İşte caminin sıcak ve dost havası, orada tanıdığı ve arkadaşlıklar kurduğu kişiler, genci bu tuzaktan korur. Aşırılıkları değil itidali tercih eder, kavgayı ve şiddeti değil barış ve kardeşliği seçer.

Gençlik ve Bilgisayar

Günümüz gençliğinin önemli bir problemi de bilgisayar karşısında aşırı vakit geçirmeleridir. Bilgisayar oyunları, internetle ve sosyal iletişimle fazlaca oyalanan gençlerin insanlar arası bağlantı kurması zorlaşmaktadır. Zihnen yorulmakta, bu da derslerine konsantre olmasını ve kitapların büyüdü dünyasına girmesini engellemektedir. Okulunu, ailesini, işini ihmal edecek kadar bilgisayarın başında vaktini geçirebilmektedir.

İşte camiye devam eden gençlerde internet bağımlılığı da asgari düzeye inecektir. Genç, camide insanlarla selamlaşmakta, sohbet ve muhabbet etmektedir. Bu da bilgisayar alışkanlığına karşı koruyucu rol oynayacaktır.

Gençlik ve Flört

Gençlik döneminde yoğun enerji mevcuttur. Ergenlikle birlikte karşı cins ile ilgilenilmeye başlanır. Her cins karşı cinsi etkilemek için çaba harcar. Bu bazen aşırıya kaçabilir, genç karşı cinsle arkadaşlığı saplantı hâline getirebilir. Eğitim ve öğretim dönemi olan bu yıllar, devamlı karşı cinsi düşünme, karşı cinsle vakit geçirme ve görüşme ile harcanabilir.

Nesli ve aile yapısını bozan en önemli faktörlerden biri fuhuş ve evlilik dışı ilişkilidir. Fuhuş, ahlakı çökertmekte, psikolojik ve bedensel hastalıklara sebep olmaktadır. Gençleri dejenere etmek isteyenler, toplumda zinayı ve fuhşu yaygınlaştırmaktadırlar.

Bu konuda da cami, gençlerimizi aşırılıklara ve yanlışlara düşmekten koruyacaktır. Caminin o ulvi ve huzur verici ortamı, gencin dikkatini cinsellikten çok daha yüksek olan duygu ve düşüncelere sevk edecek, ayrıca enerjisini faydalı faaliyetlere harcamış olacaktır. Dolayısıyla zihni gereksiz konularla meşgul olmayacak ve karışmayacak; berrak ve açık zihinle kendisini yetiştirmeye daha çok gayret sarf edecektir.

Cami ve Kötü Alışkanlıklar

Gençlik dönemi sigara, alkol, uyuşturucu ve kumar alışkanlıkları için oldukça risk taşıyan yollardır. Çünkü bu çalkantılı dönemde gençler rahatlayacağını sanarak veya merak için ya da kendisini topluma kabul ettireceği zannıyla bu maddelere yönelebilir.

Ancak saydığımız kötü alışkanlıkların oldukça zararları vardır ve bağımlılık yapma riskleri söz konusudur. Gençlik döneminde sigaradan, alkolden, uyuşturucudan, kumardan uzak duran bir kişinin bu alışkanlıklara yakalanma ihtimalleri çok düşmektedir. Kısacası gençlik dönemi, bağımlılık için tehlikeli çağdır.

İşte cami ve gencin camide tanıştığı gençler ve diğer büyükler, tehlikeli alışkanlıklar için bir zırh ve kalkan görevi yaparlar. Camiye devam eden, oradaki huzurlu havayı teneffüs eden gençlerin bu maddelerden uzak duracağı bellidir. Ayrıca cami müdavimleri bu itiyadlardan uzak kişiler olduklarından gençler için olumlu modeller olacaktır.

Baba Yoksunluğu

Günümüzde çocukları ve gençleri bekleyen tehlikelerden biri de ailede baba rolünün yokluğu veya yetersizliğidir. Tek anneyle büyüyen ya da ilgisiz veya baskıcı bir babaya sahip olan çocukların gelişiminde birçok problemler ortaya çıkabilmektedir. Çünkü çocuk, anne ve babanın dengeli rol aldığı ailelerde en uygun kişiliğe kavuşacaktır.

Camiye gelenlerin her yaşta müminler olduğunu göz önüne alırsak genç burada pek çok kendisine model olabilecek büyüklerle de iletişim kuracaktır. Böylelikle sağlıklı bir kişilik gelişimine fırsat tanınacaktır.

Gençlere Manevi Eğitim

Ebeveyn, muhakkak kendi inanç değerlerine sahip çıkmalı, bu konuda kesin kararlı olmalı ve tutarsızlıktan kaçınmalıdır.

Evladımızın nasıl kaliteli bir eğitim yapmasını, sağlıklı ve dengeli bir bünyeye sahip olmasını istiyorsak; aynı zamanda helal-haram kaygısı duyan, çevresine faydalı, aldatmaktan ve yalandan kaçınan, dünya hayatının geçiciliğinin farkında olan iyi bir kişi olarak yetiştirmeye de gayret etmeliyiz.

Genç, günümüzde çevresinden, okul hayatından ve özellikle medyadan karmaşık ve çoğu zaman tehlikeli mesajlar almaktadır. Bu bakımdan onları manevi ve ahlaki konularda korumak şarttır.

Gerçekten dünyaya niçin geldiğimizi, kâinattan neden bulunduğumuzu ve kaçınılmaz sonumuz olan ölümle nereye gi-

deceğimizi bilmek, bunun şuurunda olmak gencin hayatına anlam katar. Onun daha mutlu, daha huzurlu ve gerek kendisiyle ve gerek çevresiyle daha barışık biri hâline geleceğinden şüphe yoktur. Başına gelen üzüntülü veya sevinçli olayın manasını fark eder. Hayata daha umutla ve güler yüzle bakar.

Yine inanca önem veren ve kendini imanlı gören genç, ahlaki davranışlar sergilemeye ve çevresine hizmet etmeye daha yatkın demektir. Kendine ve insanlara zarar verici davranışlardan da kaçınır. Ayrıca anne-babasına karşı saygılıdır ve sevgi doludur.

Genç için manevi eğitimin merkezi, camilerdir. Genç, orada dünyanın anlamı olduğunu öğrenir, ahlaki ve vicdani yükümlülüklerinin farkına varır.

Yine camiler, değerler eğitiminin de verildiği ideal ortamlardır. Orada dostluklar Allah için kurulur, herkeste iyilik fikri hâkimdir. Zor durumda olana yardım, yaşlıya saygı, aç ve muhtaçla empati, yardımlaşmak, kin ile intikam duygularından ve kötülükten uzak durmak, hırs ve açgözlük etmemek gibi değerler camide bizzat yaşanır.

Cami ve Zamanı Tanzim Etme

Bilindiği gibi ezanlar belli saatlerde okunur. Diyelim öğle namazı vakti 13.02 ise ezan dakikası dakikasına o saatte okunacaktır. Böylelikle genç zamanın, dakikaların kıymetini anlayacaktır. Günün değişik saatlerine yayılmış namaz ile zamanı düzenleyecektir.

Yine camiler, gençler için bir buluşma yeri, muhabbet ve sohbet mekânı olarak da vazife görecektir. Ayrıca camiler huzurlu ortamlarıyla strese karşı da koruyucu rol oynarlar. Sanayileşme, çarpık şehirleşme, hızlı sosyal değişimler ve göçlerle, geleneksel aile yapısının yok olmasıyla bozulan ruh sağlığı ancak samimi dostluklarla ve rahatlatıcı mekânla bir ölçüde dengelenebilir. İşte camiler gençlere yararlı ufuk açarlar. Namaz

onları gerginliklerden ve gündelik sıkıntılardan kurtulmalarına yardımcıdır. Üstelik birçok genci daraltan can sıkıntısına karşı güzel bir çözümdür. Namazla terapi, yardımcı psikoterapinin iyi bir şeklidir ve büyük huzur kaynağıdır.

Cami Görevlilerine ve Ailelere Tavsiyeler

Lütfen gençleri camiye gitmeleri için teşvik edelim. Cami-deki bazı muhtemel acemiliklerine veya saygısızlık gibi görülebilecek davranışlarına karşı hoşgörülü ve anlayışlı olalım, güler yüzle davranalım.

Tabi en başta kendimiz de elimizden geldiğince camiye devam edelim ve cemaati, camiyi önemseyelim.

Camiye devam eden gençlere kıymet verelim, sevgiyle yaklaşalım.